

ICHKI TURIZIMINI RIVOJLANTIRISH.

Sharahmanova Dilshoda Safar qizi.

Toshkent Kimyo Xalqaro Universiteti

Turizim fakulteti. TOUP 502 gurux talabasi

Annotatsiya.

Ushbu maqolada mamlakat turizmini rivojlantirish, uning davlat budjetiga tasir qiluvchi omillari, ichki turizmning o'рни va ahamiyati, turli mintaqalarning joylashuvi hamda turizm obektlarining mavjudlik darajasiga qarab samarali foydalanilishi uchun istiqbolli rejalar majmui, hamda O'zbekistonda ichki turizmni rivojlantirish uchun olib borilayotgan islohotlar va ularning natijalari haqida ma'lumotlar berilgan.

Kalit so'zlar: ichki turizm, madaniyat, sayohatchilar, ekotizim, introduksiya.

Аннотация.

В данной статье рассмотрены перспективные планы развития туризма страны, его факторы, влияющие на государственный бюджет, роль и значение внутреннего туризма, расположение различных регионов и эффективное использование туристических объектов в зависимости от уровня доступности, а также о реформах, проводимых для развития внутреннего туризма в Узбекистане, и предоставлена информация об их результатах.

Ключевые слова: внутренний туризм, культура, путешественники, экосистема, интродукция.

Abstract.

In this article, a set of prospective plans for the development of the country's tourism, its factors influencing the state budget, the role and importance of domestic tourism, the location of various regions and the effective use of tourism facilities depending on the level of availability, as well as the reforms being carried out for the development of domestic tourism in Uzbekistan and their information about the results is provided.

Key words: domestic tourism, culture, travelers, ecosystem, introduction.

KIRISH.

O'zining boy tarixi, rang-barang manzaralari va madaniy merosiga ega O'zbekiston ichki turizmni rivojlantirish uchun katta istiqbollarni taqdim etadi. Mamlakatning qadimiy Ipak yo'lidagi o'ziga xos mavqei va ko'plab tarixiy obidalari, jumladan, Samarqand, Buxoro va Xiva shaharlari o'z mamlakatini kashf etish istagida bo'lgan mahalliy sayyohlar uchun jozibali qiziqish uyg'otadi. Qolaversa, yoshlarni turizm sohasiga jalb etish, ekoturizm va

sarguzashtlarni o'z ichiga olgan sayyohlik takliflarini diversifikatsiya qilish, jamoatchilik ishtirokiga e'tibor qaratish O'zbekistonda ichki turizmni rivojlantirishga jadal va inklyuziv yondashuvdan dalolat beradi. O'zbekiston o'zining madaniy boyliklari, tabiiy go'zalligi va xalqining ishtiyoqidan foydalanib, mahalliy sayyohlar uchun immersiv va o'ziga xos sayyohlik tajribalarini yaratishga, shu orqali ichki turizmning to'liq imkoniyatlarini ochib berishga va mamlakat turizm sanoatining umumiy o'sishiga hissa qo'shishga tayyor.[1]

ADABIYOTLAR TAHLILI VA TADQIQOT METODOLOGIYASI.

O'zbekiston madaniy va tarixiy merosga boy, Samarqand, Buxoro va Xiva kabi shaharlari qadimiy Ipak yo'li me'morchiligi va arxeologik yodgorliklari bilan faxrlanadi. Ushbu madaniy boyliklarni asrab-avaylash va targ'ib qilish o'z mamlakati tarixini o'rganishga qiziquvchi mahalliy sayyohlarni jalb qilishi mumkin. O'zbekiston hukumati turizmni iqtisodiy o'sishning asosiy tarmog'i sifatida faol ravishda ilgari surmoqda. Viza tartibini soddalashtirish, infratuzilmani rivojlantirish, turizm marketing kampaniyalariga sarmoya kiritish kabi tashabbuslar ichki turizmni rivojlantirish uchun qulay muhit yaratmoqda. O'zbekiston cho'llardan tortib to tog'largacha bo'lgan turli xil landshaftlarni taklif etadi, ular ekoturizm, sarguzasht turizmi va salomatlik turizmi kabi turistik faoliyatning turli turlari uchun imkoniyatlar yaratadi. Ushbu segmentlarni rivojlantirish mahalliy sayyohlik bazasini yanada kengroq jalb qilishi mumkin. Yoshlarni ichki turizmni targ'ib qilishda jalb qilish yosh aholi orasida xabardorlik va qiziqishni shakllantirishga yordam beradi. Ta'lim dasturlari, madaniy almashinuvlar va yoshlarga mo'ljallangan sayohat paketlari O'zbekiston yosh fuqarolarini o'z mamlakatini kashf etishga undashi mumkin. Turizm infratuzilmasini rivojlantirish va marketing harakatlarida davlat va xususiy sektor o'rtasidagi hamkorlik ichki turizmning barqaror o'sishiga olib kelishi mumkin. Ikkala sektorning tajribasi va resurslaridan foydalanish tashrif buyuruvchilar uchun umumiy turizm tajribasini oshirishi mumkin. Sayyohlikni targ'ib qilish, bron qilish tizimlari va virtual turlar uchun raqamli platformalar va texnologiyalarni o'zlashtirish mahalliy sayohatchilarga O'zbekiston bo'ylab sayohatlarini kashf etish va rejalashtirishni osonlashtirishi mumkin. Onlayn marketing va ijtimoiy media kampaniyalari kengroq auditoriyani qamrab olishi va ko'proq tashrif buyuruvchilarni jalb qilishi mumkin.[2]

Mahalliy hamjamiyat turistik faoliyatda bevosita ishtirok etadigan jamoatga asoslangan turizm tashabbuslarini rag'batlantirish mahalliy sayyohlar uchun haqiqiy va hayratlanarli tajribalarni yaratishi mumkin. Bunday yondashuv nafaqat mahalliy iqtisodiyotga foyda keltiradi, balki madaniy an'analarni ham saqlaydi. Umuman olganda, tarixiy meros, davlat tomonidan qo'llab-quvvatlangan qo'llab-quvvatlash, tabiatning go'zalligi, yoshlarning faolligi, hamkorlik, texnologik taraqqiyot va jamoatchilik ishtiroki bilan bog'liq holda O'zbekistonda ichki turizmni rivojlantirish

istiqbollari yorqin. Bu omillardan samarali foydalangan holda, O‘zbekiston o‘zini ichki turizmning izlanuvchan yo‘nalishi sifatida ko‘rsatishi va umumiy turizm industriyasini rivojlantirishi mumkin.[3]

MUHOKAMA VA NATIJALAR.

2023-yilning 22 dekabr kuni O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev parlamentga Murojaatida barcha sohalar qatorida turizm sanoati borasida quyidagi fikrlarni bildirdi: «Hozirgi kunda milliy iqtisodiyotga yuqori daromad keltiradigan istiqbolli tarmoqlardan biri – bu turizmdir. O‘zbekiston turizm sohasida dunyo bo‘yicha ulkan salohiyatga ega bo‘lgan davlat hisoblanadi. Yurtimizda 7300 dan ortiq madaniy meros obektlari mavjud va ularning qariyb 200 tasi YuNeSKO ro‘yxatiga kiritilgan. Shu bilan birga, mamlakatimizning betakror tabiati, go‘zal dam olish maskanlari imkoniyatlaridan foydalanib, yangi turistik yo‘nalishlar ochish mumkin. Bu sohaga jahon brendlarini faol jalb etgan holda, biz ziyorat turizmi, ekologik, ma'rifiy, etnografik, gastronomik turizm va bu sohaning boshqa tarmoqlarini rivojlantirishga alohida e'tibor qaratishimiz zarur. Bu borada davlat-xususiy sheriklik munosabatlarini qo'llash sohani taraqqiy ettirishda keng imkoniyatlar ochishini hisobga olishimiz lozim.[4]

Samarqand, Buxoro, Toshkent shaharlaridagi muqaddas qadamjolar va yodgorliklarni ziyorat qilish dasturini rivojlantirish va jadallashtirish zarur. Ichki turizm sohasidagi katta imkoniyatlarni ham to‘liq ishga solish lozim». Shuningdek, davlatimiz rahbarining 2016 yil 2 dekabrda «O‘zbekiston Respublikasining turizm sohasini jadal rivojlantirishni ta'minlash chora-tadbirlari to‘g‘risida»gi Farmoni sohada uchrayotgan xato va kamchiliklarni bartaraf etib, uni izchil rivojlantirishga qaratilgani bilan ahamiyatlidir. Prezidentimiz mamlakatimizni 2016 yilda ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishning asosiy yakunlari va 2017 yilga mo‘ljallangan iqtisodiy dasturning eng muhim ustuvor yo‘nalishlariga bag‘ishlangan Vazirlar Mahkamasining kengaytirilgan majlisida turizm haqida so‘z yuritarkan, bunday serdaromad soha rivoji e'tibordan chetda qolib kelayotgani, uning O‘zbekiston iqtisodiyoti taraqqiyotiga qo‘shadigan hissasini oshirish, tarixiy va madaniy qadriyatlarimizni targ‘ib qilish, shuningdek, valyuta zaxiralarini to‘ldirish bo‘yicha aniq chora-tadbirlar ko‘rilishi zarurligini alohida ta'kidladi. Prezidentimiz dunyoning 33 ta mamlakatida O‘zbekiston elchixonalarini faoliyat ko‘rsatayotgan elchilarga qarata qilgan onlayn murojaatida O‘zbekistonga xorijiy investitsiya hamda turistlarni jalb qilishni, ayniqsa, har bir elchiga har kuni 10 nafar sayyoh jo‘natishga e'tibor berishni ta'kidladi. Ya'ni, turist ham investitsiya degani, degan g‘oyani ilgari surdi. Davlat rahbarining yurtimizda barcha sohalar qatorida turizmga ham katta e'tibor qaratishi bu sohada ko‘zga tashlanib kelinayotgan kamchilik va muammolarni bartaraf etish choralarini jadallik bilan amalga oshirilishida dasturulamal bo‘lib xizmat qilishi shubhasiz. O‘zbekiston yirik turizm salohiyatiga

ega mamlakatlar qatorida o'z o'rni va ahamiyatiga ega ekan, demak biz mavjud imkoniyatlardan maksimal darajada foydalanishimiz kerak.[5]

XULOSA.

Hozirgacha xorijiy mamlakatlarda O'zbekiston haqida ko'proq ma'lumotlarni targ'ibot qilishda oqsoqlikka yo'l qo'yilmoqda. Xususan, bugungi kunda yurtimizga tashrif buyurayotgan aksariyat sayyohlar turizm firmalari tomonidan jalb etilmoqda. Yevropaning deyarli barcha mamlakatlarida O'zbekiston haqida aholida yetarlicha ma'lumot yo'q. Ular aynan turfirmalar orqali eshitib, qiziqish bildirib kelishmoqda. Shu sohada xizmat qilayotganim bois, ko'plab xorijiy sayyohlar bilan suhbatda bo'laman. Qolaversa, Yevropa mamlakatlarida ijodiy uchrashuvlarda ishtirok etib kelaman. Aynan shunday uchrashuvlarda ko'plab shu kabi ko'plab fikrlar bildiriladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR.

1. Tuxliyev I.S., Xaitboyev R., Tursunova G.R. Turizm asoslari. O'quv-uslubiy murakkab. - Samarqand, SamISI, 2013. - 372 b.[1]
2. Qudratov G.H., Pardayev M.Q., Otaboyev R. O'zbekistonda turizm salohiyati va uni rivojlantirishda davlat siyosatining asosiy yo'nalishlari. // xizmat ko'rsatish va turizm sohalarini rivojlantirish: muammolar va ularning yechimlari. - T.:Iqtisodiyot va moliya, 2008. - b. 61-70.[2]
3. Hayitboyev R., Sattarov A. Turizm marshrutini ishlab chiqish texnologiyasi. Samarqand, 2011 yil.[3]
4. Matyakubov U.R. —Ekologik vaziyatni hisobga olgan holda turizmning samaradorligi takomillashtirish yo'nalishlari va istiqbollari mavzusida. nomzodlik dissertatsiyasining konspekti. – Samarqand, 2011. – 12 b.[4]
5. Halikulov A.N. —Mehmonxonalarda xizmat ko'rsatish sifati va samaradorligini oshirish imkoniyatlar dissertatsiya konspekti. Abstrakt. – Samarqand, 2010. – 25 b.[5]